

La notícia

Activitats

Projectes

Ingressos de fons

Tractament de fons

Publicacions

Agenda

La notícia

Com a continuació de les sessions del taller "La gestió del futur per als equips de l'Arxiu Municipal", celebrades el mes de maig, en els quals van assistir els directors i els responsables de diferents àmbits de l'Arxiu Municipal de Barcelona, aquesta tardor s'inicien els treballs preparatoris que han de culminar amb l'aprovació del nou Pla Director d'Arxius (PDA) de l'Ajuntament de Barcelona.

Durant aquesta tardor es reuniran en sessions de treball les ponències redactores del PDA, formades pels participants esmentats i altres tècnics de l'Arxiu Municipal, que treballaran a partir dels sis àmbits estratègics següents: planificació i direcció estratègica; gestió documental; ingressos, tractament i accessibilitat; innovació tecnològica; preservació i equipaments; i comunicació i difusió.

La finalitat és que l'Arxiu Municipal de Barcelona comenci una nova etapa amb un instrument de gestió eficaç i modern que permeti assolir els seus objectius com a servei públic de la nostra Ciutat.

CAMPANYA BARCELONA FEM MEMÒRIA

Hem fet memòria gràcies a: Jordi Martí Ramon, Joan Puig Vázquez, Josep M. Ubierno Casaucau i Rita Udina Armengol.

Activitats

Es consolida la sala virtual d'exposicions de l'Arxiu Municipal

Amb la publicació de l'exposició Mobiliari urbà a la ciutat de Barcelona: 1850-1960, ja són onze les exposicions que s'han publicat al web de l'Arxiu Municipal, des de l'any 1997, la qual cosa confirma la voluntat de portar a la web les mostres de documents més rellevants. Sis d'aquestes exposicions s'han dissenyat expressament per ser mostrades a la web, mentre que les altres cinc d'aquestes són el reflex d'exposicions realitzades en els diferents arxius. Especialment la sèrie de cinc exposicions Fotografies de Barcelona, crònica i anecdotari, que va donar lloc posteriorment a la publicació d'un llibre ampliant l'exposició. Destaca també la utilització de la tecnologia Flash, utilitzada en set exposicions, que es poden veure a pantalla sencera, augmentant la sensació d'immersió, potenciada per la possibilitat d'incorporar so i aprofitant les millors possibilitats de navegació.

Pel que fa a les tipologies documentals que recullen les exposicions, dominen les fotografies, amb sis exposicions, i els plànols, amb quatre, tot i que una d'elles és de plànols i documents textuals.

També destaca l'exposició de les festes de la Mercè, en la qual s'ofereix una mostra de diferents tipologies de documents gràfics, com ara fotografies, cartells i programes, auques, goigs, gravats i publicacions. Pel que fa a la procedència dels documents exposats, la majoria són de l'Arxiu Històric, que els ha aportat per a vuit exposicions, especialment la secció de l'Arxiu Fotogràfic, mentre que les altres tres procedeixen de l'Arxiu Municipal Administratiu. Podeu veure aquestes exposicions a: <http://www.bcn.cat/arxiu/>

Exposició "Fons Fotogràfic" a la sala d'exposicions de l'Arxiu Fotogràfic

Amb el títol "Fons Fotogràfic", l'Arxiu programa una línia d'exposicions que té per únic objectiu mostrar fotografies que es troben a la reserva. Es tracta de seleccions que incideixen en la bellesa i en la singularitat dels materials fotogràfics. Amb l'alternança d'exposicions de més pes discursiu, l'espai de l'Arxiu Fotogràfic vol consolidar-se com un centre d'exhibició permanent i de difusió de fotografia. En aquesta ocasió es presenten 20 obres dels autors Manuel Esclusa, Pere Formiguera, Joan Fontcuberta, Ferran Feixa, Humberto Rivas, Manuel Serra, Toni Cumella, Javier Vallhonrat, Jordi Guillemet, Paul Den Hollander, Valentín Vallhonrat i Gabriele Basílico, les quals van formar part del projecte expositiu *Musa Museu* (1992), projecte en el qual els museus barcelonins van esdevenir les muses de quinze fotògrafs. Totes les fotografies que van formar part d'aquest projecte es conserven a l'Arxiu Fotogràfic. La mostra, que es va obrir el 21 de juny, romandrà fins al 5 d'octubre i es pot visitar de dilluns a divendres, de 10 a 14 i de 16 a 18:30 amb entrada lliure.

Exposició: Santiago Rusiñol en els fons bibliogràfics de l'Arxiu Històric de la Ciutat

Fins al 31 de desembre de 2007 es pot visitar al vestíbul de l'Arxiu Històric de la Ciutat una exposició de petit format que porta per títol *Santiago Rusiñol en els fons bibliogràfics de l'Arxiu Històric de la Ciutat*. Es tracta d'una selecció bibliogràfica d'obres de Santiago Rusiñol que es conserven al centre realitzada amb motiu del centenari de la publicació de *L'Auca del senyor Esteve l'any 1907*.

ArxiBar: Butlletí de l'Arxiu Municipal de Barcelona
Llacuna, 161, planta 4a
08018 Barcelona
Tel 934 027 602 - Fax 934 027 638
A/e: arxcap@bcn.cat

Aquest butlletí, i també els números anteriors de la sèrie, els podeu consultar al web de l'Arxiu Municipal de Barcelona: <http://www.bcn.cat/arxiu>

Disseny: PalliDisseny

Impressió: Imatge i Producció Editorial

El consell de redacció d'ArxiBar està format per: Anna Berenguer, Joaquim Borràs, Núria Burguillos, Núria Durany, Teresa Llorens, Montserrat Rius i Jordi Serchs.

Col·laboradors en l'edició d'aquest número: Ferran Agelet i Amèlia Poves.

Revisió del text: Lluisa Coll

Imatge de la coberta:

Imatge del curs: Gestionant el futur pels equips de d'Arxiu

La tria de les publicacions que formen part de la mostra s'ha fet atenent a aspectes estètics de l'edició, però també a la voluntat de representativitat de la seva producció literària, ja sigui poesia, teatre o novel·la. L'exposició bibliogràfica es complementa amb un muntatge escenogràfic i un itinerari interactiu relacionat amb la Barcelona del senyor Esteve, que ha preparat l'Institut de Cultura com a activitat commemorativa principal del centenari de la publicació de l'*Auca*.

X Col·loqui Aula d'Història del Periodisme Diari de Barcelona

Els Estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona han organitzat la desena edició del Col·loqui que anualment es realitza com a activitat principal de l'Aula d'Història del Periodisme *Diari de Barcelona*. En aquesta ocasió el Col·loqui, realitzat el dia 28 de maig de 2007, ha estat dedicat a les *Noves perspectives de la premsa com a patrimoni documental* amb la intenció d'enllaçar amb el tema tractat en el primer Col·loqui de l'any 1997 i fer balanç sobre l'estat i l'evolució del patrimoni hemerogràfic com a patrimoni documental.

Amb l'assistència d'una vuitantena de persones, el Col·loqui s'inicià amb una conferència de Ramon Alberch, Subdirector General d'Arxius de la Generalitat, relativa als canvis i perspectives de l'accessibilitat als fons hemerogràfics. A continuació, la Responsable de Coordinació General de la Biblioteca de Catalunya, Eugènia Serra, presentà els principals projectes de difusió i accessibilitat al patrimoni hemerogràfic impulsats per aquesta institució.

La segona part del Col·loqui es dedicà a la presentació dels projectes de tractament i difusió dels fons hemerogràfics per part de diferents arxius i biblioteques de Catalunya que gestionen i conserven col·leccions d'interès, amb una especial incidència en els projectes de digitalització i d'accessibilitat mitjançant internet. El Col·loqui es va cloure amb un interessant debat entre els participants i assistents, en el qual es posà de relleu l'interès per impulsar la necessària cooperació i coordinació interinstitucional per assolir els objectius desitjats per a la conservació, la digitalització i la difusió del patrimoni hemerogràfic.

Publicació: El "Llibre del Consell"

El projecte d'investigació signat el 2002 entre l'Arxiu Històric de la Ciutat i el Consell Superior d'Investigacions Científiques per a la publicació de les eleccions municipals incloses en el *Llibre del Consell* ha culminat amb l'edició del volum corresponent (Batlle i Gallart, C.; Ferrer i Malloll, M. T.; Mañé i Mas, M. C.; Mutgé i Vives, J.; Riera i Viader, S. i Rovira i Solà, M. *El "Llibre del Consell" de la ciutat de Barcelona. Segle XIV: Les eleccions municipals*. Barcelona: Consell Superior d'Investigacions Científiques. Institut de Cultura. Arxiu Històric de la Ciutat, 2007, 912 pàg.). La primera part del llibre ha estat a càrrec de C. Batlle, que ha fet un estudi històric del *Llibre del Consell* i de l'evolució d'una important família de la Barcelona medieval, com són els Gualbes, mentre que M. T. Ferrer ha realitzat l'estudi sobre els Marquet, eminent família de navegants, i d'altres famílies i membres de l'oligarquia barcelonina. La segona part del volum, a cura de M. C. Mañé, J. Mutgé, S. Riera i M. Rovira, inclou l'edició íntegra dels

fragments del *Llibre del Consell* relatius a les eleccions dels càrrecs municipals (1301-1401), amb les nòmines de tots els consellers, jurats del Consell de Cent i altres càrrecs electes del municipi barceloní. Inclou també un índex molt complet dels personatges, institucions i llocs esmentats en tot el volum.

Guia de biblioteques de les Corts 2007

Aquesta guia de biblioteques és un treball de recerca dut a terme pels membres de la comissió de lectura pública del Districte de les Corts, de la qual en forma part l'arxiu del districte. La guia dóna informació sobre quaranta-nou biblioteques i arxius o centres de documentació, públics i privats, que hi ha al districte. En aquesta publicació es poden consultar les seves adreces, telèfons, webs, els horaris i les condicions d'accés, així com una breu explicació del contingut dels fons bibliogràfics que es conserven a cada centre. Inclou també la informació sobre la biblioteca auxiliar i l'hemeroteca local de l'Arxiu Municipal del Districte de les Corts. Es pot consultar en format PDF a: www.bcn.cat/lescorts

Audiovisual Coneguem les Corts: la transformació del territori

El dimecres 25 d'abril, a les 19h, a l'Auditori del Centre Cultural de les Corts (Dolors Masferrer, 33-35) va tenir lloc la presentació de l'audiovisual: *Coneguem les Corts: la transformació del territori*. L'acte va estar presidit per la regidora del Districte de les Corts, Montserrat Sánchez. Va intervenir també Xavier Ortiz, de l'empresa de solucions informàtiques per a la documentació gràfica del patrimoni CENTUM, que va explicar el procés de realització de l'audiovisual fet amb tècniques de modelat en 3D i animació. Van assistir-hi 170 persones.

Aquest audiovisual ha estat dirigit per l'Arxiu del Districte de les Corts i ha comptat amb l'assessorament d'Imma Navarro, Josep Morán i Pere Poll, membres del Consell Assessor de l'Arxiu i experts en la història i l'urbanisme de les Corts. Explica l'evolució del territori de les Corts des de la prehistòria fins als nostres dies i presenta de manera dinàmica i documentada la història d'aquest barri per tal d'ampliar-ne el coneixement i la vinculació de la ciutadania envers el seu entorn més immediat. Es fa un breu repàs per la història de les Corts: les primeres dades d'activitat humana del segle II a.C. a Can Batllori, els primers masos que varen sorgir durant l'Edat Mitjana, la constitució com a poble independent el 1836, les reformes urbanístiques del segle XIX, algunes indústries, els centres assistencials, el gradual moviment urbanitzador del segle XX fins al segle XXI, quan les Corts encara el present i el futur amb grans reptes sobre la taula. Es pot veure al web del Districte: www.bcn.cat/lescorts.

Audiovisual del Districte de Sarrià-Sant Gervasi

L'arxiu Municipal del Districte de Sarrià-Sant Gervasi ha promogut l'edició d'un DVD amb fotos històriques del territori. Es tracta d'un muntatge fotogràfic amb imatges de final del segle XIX i començament del XX que se succeeixen soles amb un petit guió i han estat gravades sobre un fons musical. Aquest DVD és el resultat d'un projecte realitzat per l'Escola Didàctica Activa, SL per divulgar l'evolució gràfica dels antics pobles agregats que conformen el districte actual. Té una durada de 12,53 minuts.

Projectes

20 anys d'Arxius Municipals de Districte

El juny de l'any 1988 es cobrien oficialment per part de l'Ajuntament les primeres places d'arxiver/a als Districtes de Sants-Montjuïc, les Corts, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant Martí. De fet, en gairebé tots aquests districtes, l'Arxiu ja tenia un precedent des de feia uns anys, lligat en alguns casos al moviment associatiu. Fins al gener de 1989 no es van cobrir la resta de places d'arxiver/a, als Districtes de Ciutat Vella, l'Eixample, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia i Nou Barris, però podem considerar l'any 1988 com l'any d'inici de la xarxa d'Arxius Municipals de Districte, impulsats des del Projecte d'ordenació d'Arxius de l'Ajuntament de Barcelona i la política de descentralització municipal, que arriba fins als nostres dies.

L'any 2008 hem pensat celebrar aquest 20è aniversari amb un seguit d'activitats, que volem que siguin presents en el territori de cada districte, i també a nivell de la ciutat i del conjunt de l'Arxiu Municipal, que els Arxius Municipals de Districte han contribuït a crear tal com és avui en dia.

Us convidem a aportar idees, documents o fotografies que ens puguin ajudar a documentar i deixar constància d'aquests 20 anys de trajectòria, i sobretot us invitem a celebrar-ho entre tots, donant-li la màxima difusió possible a aquesta convocatòria.

Curs de formació per auxiliars i tècnics de suport d'arxius

Dins el Pla de formació contínua d'enguany, el Grup de treball de formació ha preparat un curs de gestió de documents, que tindrà lloc el mes de novembre d'enguany, amb una durada total de 25 hores i a càrrec de diversos tècnics de l'Arxiu Municipal.

El programa del curs s'ha confeccionat tenint en compte els resultats d'una enquesta sobre necessitats formatives tramesa als possibles destinataris de l'acció formativa dels diversos centres que conformen l'Arxiu Municipal. Els continguts abasten tots els aspectes de la gestió documental: classificació, descripció, avaluació, així com la transferència i la consulta, a part d'un resum dels fons i tipologies documentals municipals de cara a un servei de referència, temes de preservació i restauració i també l'administració electrònica i l'accés.

Nous projectes d'equipament d'arxiu als Districtes

El Districte d'Horta-Guinardó ja és a punt d'executar les obres del nou projecte d'Arxiu del Districte, a l'equipament municipal dels antics quarters del carrer Lepant. Les noves instal·lacions suposaran una notable ampliació dels espais destinats a dipòsit i a diversos serveis, molt a prop de les principals oficines productores de la documentació.

Mentrestant, estan pendents de projectes d'ampliació i millora als emplaçaments actuals dels Arxius Municipals dels Districtes de Sants-Montjuïc i Nou Barris, mentre que al Districte de Sarrià-Sant Gervasi es proposa un nou equipament dins l'edifici de serveis municipals que es construirà a la Plaça de Sarrià.

Ingressos de fons

Arxiu Municipal Administratiu

L'Arxiu Municipal Administratiu ingressa la documentació del COOB'92

La totalitat dels fons documental textual i cartogràfic del COOB'92 (aprox. 700 ml) ha ingressat a l'Arxiu Municipal Administratiu com a resultat del conveni signat l'1 de març d'enguany, entre l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Barcelona Olímpica.

Amb aquest acte jurídic, s'ha fet efectiva la donació definitiva del fons documental produït pel Comitè Olímpic de Barcelona durant la seva activitat d'organitzar i gestionar els Jocs Olímpics de l'any 1992 a la nostra ciutat, i que va permetre donar a conèixer Barcelona arreu del món i els canvis infraestructurals i urbanístics significatius que tots coneixem.

Ja l'1 d'abril de 1993, com a resultat de l'acta fundacional de constitució de la Fundació Barcelona Olímpica, va ser dipositat gran part d'aquest fons a l'AMA, aleshores només amb caràcter de dipòsit vitalici, de manera que l'actual canvi de titularitat de la documentació i la reunificació de tot el seu conjunt, permet garantir-ne la seva custòdia, conservació, i posterior difusió.

Les condicions d'aquest conveni atribueixen a l'Ajuntament de Barcelona vetllar per a la preservació del fons (també el fons fotogràfic ha ingressat a l'AHC); assegurar l'accés als documents amb la consideració de documents públics d'acord amb la legislació vigent; i aplicar els tractaments arxivístics, d'avaluació dels documents i de conservació, adequats i necessaris. Finalment, la descripció dels documents a conservar facilitarà l'accés als estudiosos i ciutadans interessats: òrgans de l'administració municipal, investigadors i estudiosos dels moviments olímpics i dels jocs a Barcelona, entitats i organismes organitzadors d'altres esdeveniments culturals i esportius.

Arxius Municipals de Districte

L'Arxiu de Sarrià-Sant Gervasi ingressa un nou fons privat

L'Arxiu Municipal del Districte de Sarrià-Sant Gervasi ha ingressat cinc capses de documentació procedent de l'entitat Asoculca (Associació Cultural de la Tercera Edat de Catalunya), amb les dates extremes 1982-2007. Aquesta donació conté una variada tipologia documental (estatuts, llibre de registre dels membres, llibres d'actes, memòries, subvencions, llibres de caixa i la programació impresa de les activitats) i dóna una àmplia informació de l'entitat i de la xarxa associacionista del Districte.

L'Associació Cultural de la Tercera Edat de Catalunya va ser creada el 1982 per l'Associació d'alumnes i exalumnes de les aules de la tercera edat de Catalunya amb la finalitat d'activar la promoció cultural de les persones de la tercera edat. L'entitat tenia personalitat jurídica pròpia i formava part del teixit associacionista del Districte. Va desaparèixer el passat juliol del 2007. A partir d'ara, els seus antics associats tindran aixopluc al Casal de Vil·la Florida i les seves activitats es gestionaran des del Casal Vil·la Florida com la resta d'activitats que es promocionaran pel barri.

Tractament de fons

Arxius Municipals de Districte

Tractament del fons dels antics municipis de les Corts i de Sants

L'Arxiu Municipal del Districte de les Corts ha portat a terme la neteja i desinfecció del fons documental de l'antic municipi de les Corts que consta de 7 ml de documentació, amb les dates extremes de 1823-1897. També s'ha restaurat la documentació més malmesa d'aquest fons (0,25 ml). El tractament emprat ha estat el que ha requerit cadascun dels documents restaurats (s'han consolidat els estrips, s'ha procedit en el reforç de les zones debilitades -laminacions totals, parcials o vores-, reintegració puntual de pèrdues en documents concrets, aplanats, etc.).

Per altra banda, l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc ha restaurat deu llibres d'actes corresponents a la Junta Municipal de Vocals i Associats i un llibre corresponent a la Junta Local de Sanitat. Aquesta actuació conclou amb el procés de preservació i conservació dels llibres d'actes que es conserven de les diferents sèries, iniciada amb la microfilmació i continuada amb la digitalització de la documentació esmentada.

Restauració de dos volums del Llibre Cadastre de Sarrià

Aquesta sèrie del fons de l'antic poble de Sarrià té quatre volums que abracen el període des de 1778 fins al 1817. La paraula Cadastre ve del llatí *capistratum*, caput, cap i es refereix a la contribució real que s'imposava a totes les rendes fixes i possessions territorials. A Espanya es va crear el 1887, però al Principat de Catalunya el va introduir Felip V el 1714. Es tracta d'una documentació fiscal molt interessant que permet estudiar l'estructura de la propietat territorial a Sarrià, que aleshores s'estenia des d'Horta fins a Sants, abans de les desamortitzacions més importants del segle XIX. Els llibres són coberts de pergamí d'uns 250 folis i fan 36 x 25 cm.

Publicacions

Barcelona fotografiada: 160 anys de registre i representació. Guia dels fons i les col·leccions de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona: Institut de Cultura de Barcelona, Arxiu Municipal de Barcelona, 2007. (Conèixer Barcelona), 361p.

BOU, Lluís M. *El Frenopàtic de les Corts: història d'un centre de Salut mental.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de les Corts i Arxiu Municipal, 2007. 102 pàg. (Memòria de Barcelona).

CHECA ARTASU, Martí; TRAVE FERRER, Carme. *Bon Pastor. Història d'un barri.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Andreu, 2007. 134 pàg. (Memòria de Barcelona).

GÜELL, Armand. *La Població de les Corts.* Barcelona: Ajuntament. Districte de les Corts, 2007. 37 pàg., (Quaderns d'Estudi. Coneguem les Corts; 8). Armand Güell, Jordi Dolcet (coord.).

ORTEGA ROBERT, Jordi. *Una història de la Marina de Sants. Vides paral·leles.* Barcelona: Ajuntament. Districte de Sants-Montjuïc. Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc, 2007. 255 pàg. (Memòria de Barcelona).

POSTICO SOLER, Núria; SEGURA GRAU, Xavier. *La Casa de la Vila de Sant Andreu.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Andreu, 2007. 129 pàg. (Memòria de Barcelona).

SANJUAN ESQUIROL, Joan. 25 anys, *Trabucaires, Geganters i Grallers a Sant Andreu de Palomar.* Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Andreu, 2007. 165 pàg. (Conèixer Barcelona).

Sarrià amb tots els seus accents = Sarrià con todos sus acentos. Barcelona: Districte de Sarrià-Sant Gervasi, 2007.

Recull la trobada dels homònims de Sarrià que es troben a les localitats d'Alacant (Callosa d'en Sarrià), Girona (Sarrià de Ter), Lugo (Sària), Navarra (Puente la Reina-Señorio de Sarrià) i Sarrià del Districte cinquè de la ciutat. La trobada va tenir lloc a Sarrià durant la passada Festa Major (a l'octubre). Aquesta publicació presenta la informació històrica i periodística de cada zona, la reproducció gràfica de l'exposició duta a terme i la trobada en general.

Agenda

X Congrés d'Història de Barcelona: Dilemes de la fi de 1874-1901.

Organitza: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, Seminari d'Història de Barcelona. Lloc: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Sala d'Actes Agustí Duran i Sanpere del 27 a 30 de novembre de 2007.

Taller de Narrativa Oral: A l'Havana ha arribat un vaixell carregat de...

Organització: Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc. Lloc: edifici de la plaça de Bonet i Muixí, 3. Dies: 3 d'octubre al 5 de desembre. Informació i inscripcions: edifici de la Creu Coberta, 104, entresolat. Dilluns, dimecres i divendres de 9 a 14 h. Tel. 932 916 305. Places limitades.

Presentació del quadern d'estudi La Població de les Corts.

Organització: Arxiu Municipal del Districte de les Corts. Lloc: Saló de Plens del Consell Municipal del Districte de les Corts (plaça de Comas, 18). Dia: 9 d'octubre de 2007 a les 19 h.

Presentació de la monografia El Frenopàtic de les Corts: història d'un centre de Salut mental.

Organització: Arxiu Municipal del Districte de les Corts. Lloc: Auditori del Centre Cultural de les Corts (carrer Dolors Masferrer, 33-35). Dia: 11 d'octubre de 2007 a les 19 h.

Exposició itinerant: Dones a l'Ajuntament de Barcelona:

Setembre a l'OAC de Pl. sant Miquel, 4; octubre a l'Arxiu Municipal del Districte de Sant Andreu; novembre al Centre Cultural de les Corts, c/ Masferrer.

IV Mostra de Documents:

La conservació dels documents d'arxiu: factors que deterioren o destrueixen. Vestíbul de l'Arxiu Municipal Administratiu, c/ Bisbe Caçador, 4. Setembre-desembre de 2007.